

אין כל תימה כי בעל המאמר „הפתעה בארדנים“ (בחוב' קכ"ו של „מערכות“) ראה עתה להוסיף מספר ציונים ופירוטים בשולי סקירתו התמציתית הנ"ל (ראה רשימתו של רביסרן מ. הופמן בעמ' 37). המפתיע היה, בעצם, בכך באינו מידה עלה בידו „לדחוס“ לתוך מספר מצומצם מאוד של עמודי הירחון תמונה סכימטית אך ברורה של מהלך המבצע וניתוח שיטתי של גורמיההפתעה העיקריים שבו. הרשימה ה„נוספת“ שבחוברת זו מעלה כמה וכמה עובדות רבות עניין. בסוג של „ראה ועשה“ מאלף ביותר הפירוט של הוראות ההזירות הגרמניות שנועדו לאבטחת ההפתעה, ואילו בסוג של „אל תעשה“ — הפתרון שנקטו האמריקנים להבטחת ה„תפר“ לבין שתי עוצבות; שתרון, אשר ניתן אולי להגדירו כדוגמת מופת לאופן מוטעה של שימוש בכוחות שריון קלים לתכלית זו.

זוהי אחת מכותרות המשנה לקטעים מדברי הרמטכ"ל אשר נתפרסמו בחוב' קכ"ו של „מערכות“. ואין כמוה מגדיר את סיכומה ומסי קנתה של הרשימה הסיפורית „מדריכי צניחה“ (עמ' 20), מפריעו של „צנח“ (סגן אלוף

**כל מפקד -
גם מודריך לחייליו!**

בצה"ל, אשר דבריו ניתנים בעמודי הירחון לא בפעם הראשונה). ההזדמנות הקונקרטיה אליה התיחסו דבריו הנ"ל של רבי אלוף ת. לסקוב היתה אמנם שונה מזו שב„מדריכי צניחה“; אך העיקרון, והתביעה הכללית בענין מפקד שהוא גם מודריך לאנשיו — תוקפה חל על שני המקרים; וכן על רבים אחרים, רבים מגייספור.

ה„מעשה בהאזנה“, דוגמה שהועלתה ע"י הענף להסטוריה צבאית (עמ' 44) — מקומו רומנו (חזית „קבוצת הארמיות צפון“ הגרמנית ברוסיה, לפני כ"ח שנים) מרוחקים מאתנו. אך האם כה רחוק הגו ענינו? והאם רק ענין מסוים ומפורש זה, בעוד שמצויים וקיימים בטכניקה של הקשר, ושל „פגעי“ הקשר, פרצות דליפה כה מרובות ומגוונות? מוטב לו לקורא שלא לר- אות ב„מעשה בהאזנה“ זה רק אנקדוטה מענינת מימים עברו — כי אם דוגמה מאלפת, אשר צריכה לעורר את תשומת לבו, ואת מחשבתו, בכיוונים מעשיים רבים.

הרשימות שב„מבט מסכיב“, מאת רביסרן יוחנן גולדברג (עמ' 34) מהוות את הראשונה (וכתקות המערכת — לא האחרונה) בסקירות אשר נועדו להרחיב מדי פעם את אשנב ההצצה של קוראי „מערכות“ לתוך המתרחש והמסתמן בעולם הצבאי הגדול. מסגרת סקירות אלו, שנועדו לציין עובדות מאלפות ולהאיר מגמות התפתחות רבות עניין, תאפשר לי, גולדברג, העוסק זה כמנין שנים כעתינאי, בהארת המתרחש ביורה הצבאית, לתרום את תרומתו ל„עדכון“ התמצאותו הצבאית השוטפת של ציבור קוראי הירחון.

ארבע הן כחינות-היסוד שבמבצע „גן-השוק“

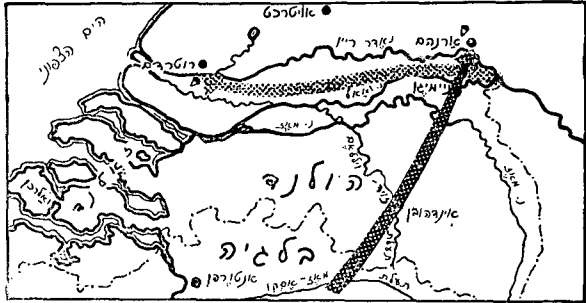
(שבמרכזו עמדה מערכת-ארנהם) המושכות במידות שונות ומש-תנות את התענינותם של חוקרינו, בודקיו ולומדיו השונים; ולא בכולן יהיה מעונין במידה שוה הקורא-הצבאי הישראלי הממוצע. „העולם הגדול“ (המדניני, ולא במעט אף הצבאי) התענין בראש-וראשונה במקומו של מבצע זה בתפיסה האס-טרטגית הכללית של מפקדת בעלות-הברית (קרי: אינוהאואר מזה ומונטגומרי מזה) בסתו 1944, לקראת הפלישה לגרמניה. ואילו מבחינה צבאית-עניינית יש אולי להפנות יותר את תשומת-הלב לשלושה שטח-ילקח (ובעיות) חיוניים אחרים, האופייניים למרובלמטיקה של מבצע-מוטס, כגדול כקטן; — בעית השמירה

על הקשר עם הכוח המוטס לאחר שהונחת, ושל המשך הגשת האספקה, התגבורת וסיוע-לוחם שבבילוי; סוגית עמידתם של כוחות שהוצנחו נגד שריון-אויב; וסוד השיקול (הנוצז והמתושב כאחד), והביצוע (הנמרץ, הגמיש והמהיר) אשר יודאו כי הכוחות המבקיעים-והמחלצים (במבצע „גן-השוק“ — בראש-והראשונה קורפוס השלושים הבריטי של גנרל הרוקס, המוכר לנו מביקורו לפני מספר שנים בצה"ל) אמנם יפרצו ויגיעו למועדם. הרי שבצעם מארבע כחינות-היסוד אלו השלישית היא שאלתם המובהקת של הכוחות המוצנחים עצמם. הראשונה הנה „כללית“. השניה הנה שאלת ארגונו הנאות של ביסס שיגור הכוחות ויעילות מערכת-הקשר — זכן, במידה מרעת אולי, ענינו של חז"ל-האויב. ואילו הרביעית משמשת אבן-בוחן ליכולתם וכשרם של כוחות-קרקע מהירי-ביצוע — השריון, וחז"ל-הרגלים, הארטילריה וההנדסה הנלוים אליו, מתקינים דרכו לפניו והולכים בעקבותיו. על כל אחת מבחינות אלו — יש ללמוד משהו מסקירתו של אל"מ מ. אבירם (עמ' 5), שנכתבה עם קריאת הספר „ארנהם“ של גנ-מיור ר. אי. אורקהרט, מי שהיה מפקד הדיביזיה-המוצנחת הבריטית ה-1.

יתכן כי השראתו האופרטיבית-הטקטית של „מבצע-ארנהם“ ינקה בראש-

וראשונה לא כל כך ממערכת-כרתים, כי אם ממבצע מוטס גרמני מוצלח אחר: ממבצע רוטרדם במאי 1940. אותו מבצע נטשטש במקצת בזכרונו של הדורות הצבאיים החדשים אשר קמו במשך עשרים השנה מאז נערך; וזאת אולי דוקא משום היותו (שלא כמערכת-כרתים) משובץ ומשולב אורגנית ותכליתית — ובהצלחה יתרה במהודק במסגרתה של אופרציה הרבה יותר רחבה: כיבוש ארצות-

השפלה וחזירה עמוקה לצפון-צרפת. אין תימה בכך כי הוא עלול היה לשמש דוגמת-מופת למתכנני „גן-השוק“. אכן, במה היה טמון ההבדל הטקטי העיקרי בין הדוגמה ההיא לבין מא-מץ-ארנהם? דומה כי הוא היה נתון במסיבותיו הגאוגרפיות של נתיבי-גייסות-הבקעה בשני מקרים אלה. השריון הגרמני, שהועד להבקיע דרך הכוחות-המוטסים שהונחתו באיזור רוטרדם, נע

ברצועת-אדמה ארוכה וצרה שמשני עבריה היתה תחומה ע"י שני נהרות גדולים. נהרות אלה שימשו לו, ממילא, „אבטחת-אגף“ מימינו ומשמאלו, ולא היוו מכשולים לתנועתו. ואילו ההבקעה של בעלות-הברית בדרך אל ארנהם צריכה היתה לחצות מספר רב של מכשולי-מים מוחשיים-למדוי — ועם זאת היתה חשופה, מבחינה טופוגרפית-טקטית, משני עבריה; וכתוצאה מכך היתה הכרח „לבזוז“ שתי דיביזיות-מוטסות אמריקאיות, לאחר השלב ההתחלי, להבטחת אגפים, וע"י כך להקטין כשני-שליש את הכוח-המוטס התכליתי, ואילו הקורפוס הבריטי המבקיע נאבק הן עם הפרעות אויב והן עם מכשולי-מים — ובמרוץ זה עם הזמן לא היתה ידו על העליונה. כל זה, בצירופו, מהוה הדגמה מאלפת ביותר לכך עד כמה אפילו השנות אופרטיביות חריפות ומוצלחות ביותר מתונות בהגשמתן בהתאמתן אל התנאים הטופוגרפיים והטקטיים המציאותיים.